

Petro Husak

Helena Bielkina-Kowalczuk

INKLUZJA JAKO FORMA NAUCZANIA DZIECI O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Streszczenie

W artykule autor analizuje inkluzję jako formę nauczania dzieci z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Ocharakteryzowano zalety i mankamenty inkluzyjnego nauczania, przytoczono poglądy uczestników edukacyjno-wychowawczego procesu dotyczącego możliwości nauczania dzieci z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnokształcących. Zwrócona jest uwaga na przewagi inkluzyjnego nauczania dzieci z typowym poziomem rozwoju.

Słowa kluczowe: dzieci z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, integracja, inkluzja, edukacja inkluzyjna, szkoła inkluzyjna.

Jednym z najważniejszych czynników postępowej działalności człowieka jest możliwość żyć pełnią życia bez zaburzeń w rozwoju fizycznym i psychicznym, korzystać ze wszystkich praw, w tym prawa do wykształcenia. Coraz częściej na Ukrainie jest stosowany termin «dzieci z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi», który zwraca uwagę na konieczność zapewnienia dodatkowego wsparcia nauczania dzieci z pewnymi zaburzeniami w rozwoju, co nie zezwala im na korzystanie z usług edukacyjnych nadawanych przez szkoły lokalne.

Dlatego reorganizacja i modernizacja krajowego systemu edukacyjnego, uznanie prawa każdego dziecka do uzyskania wykształcenia, odpowiedniego do jego możliwości poznawczych i wymagań czasu prowadzą do poszukiwania optymalnych dróg reformowania, socjalizacji dzieci z zaburzeniami w rozwoju psychofizycznym, ich integracji do społeczeństwa.

Integracja jest postrzegana jako ostateczny cel nauki, ponieważ maturzysta z zaburzeniami w rozwoju psychofizycznym musi integrować się do społeczeństwa jako pełnoprawny obywatel, przygotowany do samodzielnego życia i działalności produkcyjnej, interakcji z innymi ludźmi.

Znaczenie procesów integracji edukacyjnej podkreślał jeszcze L. Wygotski, który zwracał uwagę na konieczność tworzenia takiego systemu edukacyjnego, któryby organicznie łączył nauczanie dzieci p szczególnych potrzebach z ogólnym systemem edukacyjnym. Naukowiec z tego powodu zauważał: «Mimo wszystkich zalet, nasza szkoła specjalizowana ma ten główny mankament, że zamyka swego wychowanka...w wąskim kręgu zespołu szkolnego, tworzy oderwany i zamknięty świat, w którym wszystko jest dostosowane do wad dziecka, akcentuje jego uwagę na wadzie cielesnej i nie wprowadza do ogólnej rzeczywistości. Natomiast nasza specjalizowana szkoła w celu wyprowadzenia ucznia z izolowanego świata zazwyczaj rozwija w nim umiejętności, które prowadzą do większej izolacji i pogłębiają segregację. Przez te błędy nie tylko powstrzymuje się wychowanie dziecka, lecz też specjalne umiejętności stają się nieskuteczne»¹. Według L. Wygotskiego, głównym zadaniem w wychowaniu dziecka o szczególnym potrzebach jest ich zaangażowanie w życie i rekompensata zaburzeń poprzez aktywizację

¹ А. Колупасва, *Інклюзивна освіта реалії та перспективи*, Київ 2009, С. 257.

działalności zachowanych analizatorów, ponieważ «niedorozwój dziecka» jest związany nie tylko z czynnikami biologicznymi, lecz też ze skutkami społecznymi².

Ostatnio pojęcie «integracja» jest zastępowane przez pojęcie «inkluzja», ale te dwa terminy różnią się między sobą w zakresie koncepcji. Zwłaszcza, w dokumencie «Międzynarodowe konsultacje dotyczące nauczania dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych» powiedziano, że «...integrację określa się jako wysiłki, skierowane na wprowadzenie dzieci do regularnej przestrzeni edukacyjnej. Czyli programy integracyjne są skierowane na to, żeby zaangażować dzieci o różnych (szczególnych) umiejętnościach do istniejącego systemu szkolnictwa. One są powołane do tego, aby «przywrócić dziecku normalność», żeby pomóc mu dostosować się do istniejącego modelu szkolnictwa. Inkluzja jest to polityka i proces, który zezwala na udział wszystkich dzieci w tych programach». Czyli wszystkie dzieci należą do systemu edukacji powszechnej, zaczynając od edukacji podstawowej. Tak więc w ogóle nie powinno się mówić o dostosowaniu dziecka do środowiska szkolnego, ponieważ ono jest nierozdzielną częścią tego systemu. Inkluzja ma na celu, aby każda szkoła była przygotowana do nauczania dzieci z różnymi (szczególnymi) potrzebami. Rozwiązanie tego problemu wymaga zmian nie tylko w strukturze i środkach stosowanych w naszych szkołach, lecz też w ustosunkowaniu wielu pedagogów szkół specjalizowanych i powszechnych, którzy uważają, że ich rola polega na nauczaniu pewnego «rodzaju» dzieci³.

Angielski wyraz *inclusion* jest tłumaczony jako utrzymywanie, włączenie, posiadanie. Dlatego to jest termin odzwierciedlający nowe spojrzenie nie tylko na edukację, lecz ogólnie na miejsce człowieka w społeczeństwie.

W. Bondar zauważa, że u podstaw inkluzji leży opinia, że życie i byt ludzi o ograniczonych możliwościach powinny w największym stopniu zbliżyć się do warunków i stylu życia społecznego, w którym oni przebywają. Jeśli mówić o dzieciach z ograniczonymi możliwościami psychofizycznymi, to one muszą zaspokajać swoje potrzeby poprzez związki socjalne⁴.

Edukacja inkluzyjna jest to nauczanie i wychowanie dzieci z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi wspólnie z ich zdrowymi rówieśnikami w celu ich integracji i adaptacji do społeczeństwa, co polega na zasadzie zapewnienia podstawowego prawa dzieci do wykształcenia i prawa uzyskiwać je w miejscu zamieszkania, co zakłada nauczanie dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych w szkole ogólnokształcącej⁵.

Problem nauczania inkluzyjnego na Ukrainie badali tacy wiodący naukowcy, jak W. Bondar, G. Dobrowolska, W. Zasenکو, O. Zotowa, A. Kapska, A. Kołupajewa, J. Najda, M. Pierfiliewa, W. Postowy, G. Sawicka, K. Semenowa, W. Syniow, N. Sofij i in.

² Tamże.

³ А. Колупаєва, Л. Савчук, *Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб.*, Київ 2010, С.118.

⁴ В. Бондар, *Інтеграція дітей з обмеженими розумовими можливостями в загальноосвітні заклади: за і проти*, Дефектологія, 2003, № 3, С. 2–5.

⁵ Г. Сватко, *Інклюзивний підхід як основа освіти для всіх дітей*, Завуч, 2009, №36, С. 4–8.

Nauczanie inkluzyjne ma na celu tworzenie warunków do rozwoju indywidualnego, twórczej samorealizacji i afirmacji ludzkiej godności dzieci ze specjalnymi potrzebami.

Główne zadania nauczania inkluzyjnego:

- Zapewnienie dzieciom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi prawa do uzyskania ogólnej edukacji powszechnej w warunkach szkół ogólnokształcących w zespolonym połączeniu ze środkami rehabilitacyjnymi;
- Wszechstronny rozwój indywidualny dziecka poprzez określenie jego instynktów i umiejętności, kształtowanie jego interesów i potrzeb;
- Zachowanie i umocnienie moralnego i fizycznego zdrowia wychowanków;
- Kształcenie u uczniów miłości do pracy, ich wychowanie przedfachowe, zapewnienie warunków do ich samostanowienia się życiowego i zawodowego;
- Wychowanie dziecka w zakresie moralnym i kulturalnym z etycznym odniesieniem do świata i siebie;
- Zapewnienie w procesie nauczania i wychowania fachowej psychologicznej, medycznej i pedagogicznej pomocy z uwzględnieniem stanu zdrowia, osobliwości rozwoju psychofizycznego wychowanka⁶.

Po uwzględnieniu tych wszystkich czynników można twierdzić, że inkluzja zakłada indywidualne podejście do nauczania z uwzględnieniem osobliwości każdego dziecka – jego zdolności, osobliwości rozwoju, temperamentu, płci, kultury rodzinnej itd.

Szkoła inkluzyjna jest to instytucja edukacyjna zapewniająca edukację inkluzyjną jako system usług edukacyjnych, w tym adaptuje programy nauczania do planów, środowiska fizycznego, metod i form nauczania, wykorzystuje istniejące zasoby społeczne, angażuje rodziców, współpracuje z fachowcami w celu świadczenia specjalnych usług w zależności od różnych potrzeb edukacyjnych dzieci, stwarza pozytywny klimat w środowisku szkolnym⁷.

Szkoły inkluzyjne zapewniają dogodne warunki do osiągnięcia równych szans i pełnego uczestnictwa dzieci, ich skutecznej działalności wspólnym wysiłkiem nie tylko nauczycieli, personelu szkoły, lecz również rodziców, członków rodzin, rówieśników.

Szkoła inkluzyjna ma na celu zapewnienie wszystkim dzieciom możliwości najbardziej pełnego życia w społeczeństwie, aktywizacji w zespole, w ten sposób zapewniając pełnię współpracy i wzajemnej opieki między członkami społeczności.

Badacze wyróżniają następujące zasady szkoły inkluzyjnej:

- wszystkie dzieci mają uczyć się razem, przy każdej możliwej okazji, mimo pewnych trudności i różnic zachodzących w zespole uczniów;
- szkoły muszą rozpoznać i wziąć pod uwagę zróżnicowane potrzeby swoich uczniów poprzez koordynację różnych rodzajów i tempów nauki;
- szkoły powinny zapewniać wysoką jakość edukacji dla wszystkich, opracowanie odpowiednich programów nauczania z wykorzystaniem ustaleń przez

⁶ А. Колупасва, *Інклюзивна освіта реалії та перспективи*, Київ 2009, С. 225.

⁷ А. Колупасва, Л. Савчук, *Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб.* Київ 2010, С. 9.

strategie rozwoju nauczania, z wykorzystaniem zasobów i partnerstwa ze społecznością;

- dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi powinny otrzymać dodatkowe wsparcie, które im się przyda w procesie edukacyjnym;

- szkoły inkluzyjne jest to najbardziej skuteczne narzędzie, które gwarantuje solidarność, współudział, wzajemną powagę, zrozumienie między dziećmi z szczególnymi potrzebami i ich rówieśnikami⁸.

Inkluzja dzieci o różnych umiejętnościach ma dużo zalet. Na podstawie wszechstronnej analizy tej kwestii McGregor i Fohelsberh (1998) określają następujące zalety:

- W porównaniu z segregowanymi instytucjami, w środowisku inkluzyjnym dzieci o ograniczonych możliwościach wykazują wyższy poziom interakcji społecznej z innymi dziećmi, które tych ograniczeń nie mają. Zwłaszcza, jest to szczególnie ważne w sytuacji, gdy dorośli wspierają socjalizację dziecka i gdy liczba zaangażowanych dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych jest naturalna i proporcjonalna do ich ogólnej liczby w społeczeństwie.

- W środowiskach integracyjnych zauważa się zwiększenie kompetencji społecznych i poprawę umiejętności komunikacyjnych u dzieci z różnymi możliwościami. Uważa się, że jest to bezpośrednio związane z szerokimi możliwościami w zakresie interakcji społecznej z dziećmi bez ograniczeń zdrowotnych, ponieważ one kształtują modele zachowawcze u tych dzieci, które nadal kształtują charakterystyczne dla ich wieku kompetencje społeczne i komunikacyjne.

- Dzieci niepełnosprawne uczestniczące w programie bardziej złożonym i pogłębionym uzyskują skuteczniejsze umiejętności, wzrastają ich wyniki w nauce. Według niektórych badań wywnioskowano, że program dla dzieci o różnych możliwościach edukacyjnych w instytucjach inkluzyjnych ma wyższy poziom jakościowy w porównaniu z programami szkół segregowanych, a dzieci w tych szkołach poświęcają więcej czasu rozwiązaniu zadań i wykazują wyższy stopień wiedzy.

- Zwiększa się akceptacja społeczna dzieci o ograniczonych możliwościach dzięki skutecznej metodzie nauczania w szkołach inkluzyjnych, gdzie duże znaczenie ma praca w grupach. Pracując w małych zespołach, dzieci uczą się zauważać człowieka, a nie jego wadę, zaczynają uświadamiać, że one mają dużo wspólnego z dziećmi o ograniczonych możliwościach.

- Przyjazne stosunki między dziećmi o ograniczonych możliwościach i dziećmi pełnosprawnymi najczęściej rozwijają się w środowisku inkluzyjnym. Dzieci w szkole inkluzyjnej utrzymują mocniejsze i trwalsze relacje z przjaciółmi w porównaniu z dziećmi środowiska segregowanego. Jest to szczególnie ważne w sytuacji, gdy dzieci uczęszczają do lokalnej szkoły i mają więcej możliwości widzieć się z kolegami po lekcjach. Również okazało się, że kluczowa rola należy do nauczycieli propagujących takie relacje⁹.

⁸ Т. Сак, *Технологія портфоліо в інклюзивному класі*, Дефектологія, 2009, №4, С.3.

⁹ А. Колупаева, Л. Савчук, *Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб.* Київ 2010, С. 131.

W literaturze fachowej również są wyliczone inne zalety inkluzji wobec dzieci o ograniczonych możliwościach:

– Inkluzja pomaga dzieciom o ograniczonych możliwościach rozwijać wiedzę ogólną.

– Dzieci o ograniczonych możliwościach uczęszczające do szkoły powszechnej po wejściu do życia dorosłego zazwyczaj spędzają więcej czasu na rekreacji poza domem, z innymi dorosłymi, którzy nie mają ograniczeń zdrowotnych, uczestniczą w pracach publicznych, czego nie da się powiedzieć o tych, którzy ukończyli szkoły segregowane (Alper i Ryndak, 1992).

– Również zauważono, że uczestniczący w programach inkluzyjnych otrzymują trzykrotnie większe wynagrodzenie w pracy w porównaniu z pracownikami, którzy uzyskali wykształcenie w szkołach segregowanych, a koszt ich wsparcia przez społeczność zmniejsza się dwukrotnie¹⁰.

Zatem argumenty za włączeniem są bezsprzeczne, chociaż istnieje kilka mankamentów.

Wśród wad nauczania dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych w szkołach powszechnych W. Bondar określa następująco:

– stałe promowanie działania, konkurencji prowadzi do straty dzielności, niedowartościowania i izolacji;

– duża liczba uczniów w klasie przeszkadza skupieniu, koncentracji uwagi;

– brak koniecznego sprzętu specjalistycznego;

– możliwy brak nieporozumienia ze zdrowymi rówieśnikami, poniżanie, ośmieszanie;

– wykonywanie przez dziecko złożonych zadań nie zachęca go do dalszej pracy;

– możliwe jest niepełne wchłanianie programu nauczania;

– dodatkowe obciążenie dla nauczycieli, którzy do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach powinny otrzymać odpowiednie przeszkolenie¹¹.

Mimo szeregu wad, inkluzyjne programy edukacyjne zezwalają dzieciom z ograniczonymi możliwościami kontaktować z dziećmi pełnosprawnymi, śledzić ich zachowanie, naśladować je i uzyskiwać doświadczenie społeczne, podobnie jak ich zdrowi koledzy.

W celu określenia postaw wobec edukacji włączającej przeprowadziliśmy ankietowanie nauczycieli, rodziców dzieci pełnosprawnych i niepełnosprawnych poszczególnych szkół ogólnokształcących Obwodu Wołyńskiego. Każda ankieta składała się z dwóch bloków pytań: pierwszy z nich pomógł określić, w czym osoby ankietowane widzą zalety i mankamenty modelu inkluzyjnego; drugi wykazuje osobiste nastawienie na szkolenie inkluzyjne.

Specyfiką wyznaczonej grupy docelowej jest to, że nauczyciele są pracownikami, które wpływają na cały proces uczenia się: oni przeprowadzają badania i praktycznie wdrażają innowacyjne modele nauczania i wychowania; kluczowe znaczenie dla wdrażania zmian ma także wsparcie i zgoda szefów

¹⁰ Dz. cyt., s. 132.

¹¹ В. Бондар, *Інтеграція дітей з обмеженими розумовими можливостями в загальноосвітні заклади: за і проти*, Дефектологія, 2003, № 3, С. 2–5.

placówek oświatowych. Rodzice są najbardziej zainteresowani w tym, że ich dzieci mogą otrzymać wysoką jakość kształcenia. Wreszcie zainteresowane są dzieci, ponieważ one bezpośrednio są zaangażowane w proces edukacyjny.

Jak wynika z ankiety, wielu nauczycieli, a mianowicie 76,6%, niewystarczająco są świadomi cech psychologicznych dzieci z niepełnosprawnością. Tylko 23,4% są gotowi pracować w szkole, gdzie wprowadza się nauczanie inkluzyjne. Zatem obecnie pedagodzy nie są przygotowani do pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach edukacyjnych, co sugeruje brak profesjonalnych pracowników w dziedzinie szkolnictwa powołanych do pracy w klasie inkluzyjnej. Dlatego nadszedł czas dla modernizacji szkolnictwa i systemu szkolenia nauczycieli, co zakłada: zapewnienie specjalnego przygotowania i przekwalifikowania pedagogów do pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach edukacyjnych w warunkach szkolnictwa inkluzyjnego.

12,5% rodziców dzieci pełnosprawnych są zgodni z opinią, że dzieci z zaburzeniami rozwoju psychiczno-fizycznego mają uczyć się ze swoimi zdrowymi rówieśnikami i są gotowi do tego, aby ich dziecko uczyło się w klasie inkluzyjnej. 31,3% gotowych współdziałać z rodzicami, którzy mają dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych. Niestety, 56,3% rodziców uważa środowisko inkluzyjne za niebezpieczne dla swojego dziecka. To jeszcze raz potwierdza opinię, że należy systematycznie zajmować się pracą informacyjną w środowisku społecznym, wśród rodziców, dzieci w celu kształtowania współczesnych poglądów demokratycznych dotyczących dzieci niepełnosprawnych.

Postawy wobec edukacji włączającej dzieci zdrowych są bardzo pozytywne, co, mimo wszystko, jest ważnym wskaźnikiem. Nie bez powodu 61,1% dzieci chce kontaktować z dziećmi o szczególnych potrzebach edukacyjnych i 88,9% dzieci uważa środowisko inkluzyjne za bezpieczne.

Interesujące myśli powodują różnice w odpowiedziach nauczycieli i rodziców, aby określić najważniejsze wady edukacji inkluzyjnej. Dobre ustosunkowanie personelu jest wymagane głównie przez rodziców, a pedagodzy bardziej wymagają wsparcia finansowego, koniecznego zaplecza do pracy. To dlatego, że, na przykład, pedagodzy oceniają wykształcenie inkluzyjne z ich perspektywy, w ten sposób określając, czego konkretnie im brakuje do wdrożenia modelu innowacyjnego «wspólnego nauczania». W pierwszej kolejności wskazują na takie mankamenty, jak: niewystarczająca baza materialno-techniczna (w kontekście problemu wyróżniamy taki aspekt, jak przepełnione klasy, co przeszkadza indywidualizacji nauczania) i niewystarczające przygotowanie zawodowe nauczycieli do pracy w klasach inkluzyjnych. Rodzice, określając mankamenty procesu inkluzyjnego, podchodzą do tego zadania bardziej emocjonalnie. Oni są zorientowani nie na ogólne bariery, a na bardziej osobiste. Po pierwsze, w klasie inkluzyjnej ich dziecko uzyska mniej uwagi, niż dziecko o szczególnych potrzebach edukacyjnych, co z kolei pogorszy jakość kształcenia. Po drugie, chodzi o brak przygotowania dzieci pełnosprawnych i ich rodziców do relacji z dziećmi niepełnosprawnymi. Respondenci zwracają uwagę na przejawy okrucieństwa wobec innych dzieci, które czasami można zobaczyć w dzisiejszych szkołach (zwłaszcza wobec dzieci o szczególnych potrzebach); zazdrość z powodu zwiększonej uwagi nauczyciela do jednego z dzieci.

Dlatego wśród wniosków do przezwyciężenia trudności integracji dzieci ze specjalnymi potrzebami w szkołach powszechnych proponujemy następujące: po pierwsze, niezbędne szkolenie nauczycieli w celu zwiększenia ich gotowości do pracy w integracyjnych klasach; po drugie, poprawa bazy materialnej, załączenie dodatkowych kosztów sponsorskich; po trzecie, specjalna edukacja społeczeństwa, rodziców, dzieci w celu kształtowania współczesnych zasad demokratycznych wobec dzieci niepełnosprawnych.

Jednakże naukowcy podkreślają, że korzyści z inkluzji nie kończą się na zaletach dla dzieci niepełnosprawnych. Na wiele sposobów dzieci pełnosprawne też uzyskują dużo korzyści, podobnie jak ich rówieśnicy o ograniczonych możliwościach. Na przykład, obecność w jednej klasie dzieci z różnymi zdolnościami nie przeszkadza jakości wiedzy innych uczniów, które nie mają ograniczeń lub szczególnych zdolności (Szarp, 1994; Dewis, 1995; McGregor i Fohelsberh, 1998). Idea, że dzieci o różnych możliwościach mogą przeszkadzać nauczaniu przeważnie nie jest potwierdzana w literaturze naukowej. Dzieci pełnosprawne mają okazję do uczenia się nowych umiejętności, na przykład, zapoznają się z pismem Brajla lub językiem głuchych (Alper i Ryndak, 1992). To stwarza możliwości do indywidualnego wzrostu, czego są pozbawione dzieci, które nie uczyły się wspólnie z kolegami o ograniczonych możliwościach.

Jeszcze jedną zaletą dla dzieci pełnosprawnych i utalentowanych jest to, że z zespołem pracuje więcej nauczycieli, którzy są przydzieleni do nauczania dzieci niepełnosprawnych. W każdym razie obecność jeszcze jednego dorosłego na lekcji otwiera dużo nowych możliwości dla całego zespołu¹².

Tak więc nauczanie w klasach inkluzyjnych jest korzystne dla dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych i dla dzieci o typowym stopniu rozwoju, członków ich rodzin i całego społeczeństwa. W klasach integracyjnych nacisk jest kładziony nie na fizyczne lub intelektualne problemy uczniów, lecz na rozwój ich cech i zdolności. Interakcje z innymi dziećmi są poznawcze, sprzyjają fizycznemu, językowemu, społecznemu i emocjonalnemu rozwojowi dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych. W ten sam czas dzieci o typowym stopniu rozwoju wcześniej zaczynają rozumieć, na jakie trudności napotykają się osoby niepełnosprawne, stają się bardziej wrażliwe na innych, tolerancyjniej odbierają ludzkie różnicowanie¹³.

Zatem obecność w zwykłej klasie ucznia niepełnosprawnego sprzyja indywidualnemu rozwojowi rówieśników. W tym kontekście zespół pedagogiczny ma się zatroszczyć o stworzenie szczególnego klimatu poznawczego: w nim opieka ma górować nad zalem, interakcje mają być wrażliwe i taktowne, z drugiej zaś strony, niepełnosprawne dziecko ma być akceptowane jako równoprawny członek zespołu uczniów.

Dlatego, jeśli dziecko ze specjalnymi potrzebami uczy się w szkole powszechnej, należy połączyć wysiłki całego zespołu pedagogów, instytucji społecznych, organizacji medycznych w celu optymalizacji jego integracji i nauki w szkole zwykłej, więc trzeba w tym zakresie rozwijać stosunki społeczne.

¹² А. Колупаева, Л. Савчук., *dz. cyt.*, s. 135.

¹³ Tamże, s. 10.

Tak więc edukacja inkluzyjna jest nową, uznaną w wielu krajach świata formą nauczania dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych, która zapewnia każdemu dziecku prawo do nauki w lokalnej szkole ogólnokształcącej z zapewnieniem wszystkich koniecznych do tego warunków. Zadanie edukacji inkluzyjnej nie polega na zastąpieniu szkół powszechnych szkołami specjalizowanymi, lecz na uczynieniu wszystkiego, aby dzieci niepełnosprawne mogły się uczyć w szkołach zwykłych, zdrowych zespołach dziecięcych.

Edukacja integracyjna w żaden sposób nie zastępuje systemu specjalizowanego kształcenia dzieci o ograniczonych możliwościach. Istniejąc równolegle z tym systemem i uzupełniając go, ona udowadnia, że świat jest jedną wspólnotą ludzi, w tym też ludzi niepełnosprawnych.

INCLUSIVE EDUCATION AS A FORM OF TEACHING CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Abstract

In the article the author analyses inclusion as a form of teaching children with special needs. The advantages and disadvantages of inclusive teaching are shown in the article. A special attention is paid to the advantages of inclusive teaching for children with typical level of their development.

Key words: children with special needs, integration, inclusion, inclusive education, inclusive school.

***Petro Husak** -dr. hab., prof., kierownik Katedry Pedagogiki Społecznej a Pedagogiki Szkoły Wyższej Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki
e-mail: phusak@ukr.net*

***Helena Bielkina-Kowalczyk** - dr., docent Katedry Pedagogiki Społecznej a Pedagogiki Szkoły Wyższej Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki
e-mail: belkinakovalchuk@gmail.com*